

ויזרע יצחק

שנה טו'

**"משנכנס אדר מרבין
בשמחה" (תענית כט.)**

**יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"
ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל**

**פורים
יד' אדר תשפ"ג**

הגיגים לפורים

"א-לי א-כי כמה עזבתני רזוק מישועתי דברי שאגתי, א-להי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי ואתה קדוש יושב תהלות ישראל" (תהלים כב' ביד).

מבאר רבי אליהו הכהן מאיזמיר ב"אורה ושמחה", מובא ב"אוצרות התורה", פורים, שאמרו חז"ל במדרש שהטעם שהקב"ה אינו עונה לתפילות של ישראל מיד, הוא משום שהוא מתאוה לשמוע את קולם, ועוד אמרו חז"ל שזהו הטעם לכך שהאימהות היו עקרות. לפי זה ניתן להבין את מה שאמרה אסתר: "א-לי א-לי למה עזבתני", והטעם לכך שעזבתני הוא משום שאתה מתאוה לקול "דברי שאגתי", וכיון שאתה מתאוה לקול שאגתי אתה "רחוק מישועתי", כלומר אתה מרחיק את ישועתי כדי שאחזור לזעוק לפניך. ואסתר ממשיכה ואומרת שהטעם ש"א-להי אקרא ולא תענה" כדי ש"ולילה ולא דומיה לי" כדי שאחזור ואתפלל בלילה ולא תהיה דומיה לי, וזאת כי "אתה קדוש יושב תהילות ישראל" ואתה מתאוה לתפילותם.

ביאור נוסף: "אקרא יומם ולא תענה", אני אקרא אליך יומם ולילה, ואפילו שלא תענה, לא אתייאש מן הרחמים, "ולילה ולא דומיה לי", אלא אחזור לזעוק בלילה "ולא דומיה לי", כיון שאני יודע ש"אתה קדוש יושב תהילות ישראל", ומה שלפעמים אין אתה עונה מיד, הוא משום איזה סיבה, אך בסוף תענה. שהרי האבות היו מקווים וחוזרים ומקווים, "בך בטחו אבותינו" ואף על פי שלא ענית להם מיד, הם חזרו ו"בטחו", עד שלבסוף "ותפלטמו".

"אספרה שמך לאוזי בתוך קהל אהלך" (תהלים כב' כג)

אמרו חז"ל שאדם שמודה ומשבח את הקב"ה על הטובות שהוא עושה עמו בכל צעד ושעל, אזי הקב"ה עושה אתו טובות וחסדים לרוב, אבל אדם ששוכח להודות לקב"ה, הקב"ה מפסיק להושיע אותו, כדי שילמד להעריך מי הוא אשר נותן לו את הטובות. זה מה שאמרה אסתר, "אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהלך", לכן עליך לעשות עמי נס.

עוד אמר דוד המלך בתהלים "זוכח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישי א-לוהים" (תהלים נ' כג) מבאר רבי עקיבא איגר: "זוכח תודה", אדם שנעשה לו נס וזוכח תודה, אומר הקב"ה, אדם כזה "יכבדני", כלומר, הוא מוקיר לי תודה על מה שעשיתי לו, ויכיר לי טובה על מה שאעשה לו, לכן עלי לעשות לו עוד ניסים וישועות, וזהו "ושם דרך", האדם שמוקיר טובה גורר ושם דרך ש"אראנו בישי א-לוהים", שיזכה לעוד ישועות.

משל נפלא מובא אצל בעלי המוסר לאדם שהיה מהלך בדרך, וקולטות אוזניו קול המשווע לעזרה, הוא מבחין בזאב שהוא לכוד במערה שעל פיה אבן גדולה. פנה אליו הזאב בתחנונים ובכבייה שיחלצהו. אלא שאותו האדם חשש לחלץ אותו פן יטרפהו. לאחר הפצרות רבות, הבטחות ושבועות מפי הזאב שלא יאונה לו כל רע, נאות האדם להוציא את הזאב מהמערה. אלא שאך יצא הזאב מהמערה, הוא אמר לאיש "אמור מיד וידוי, כי עוד מספר רגעים אתה מת, ימים לא בא אוכל לפי ואני טורף אותך". האיש לא ידע את נפשו. בקול רועד הוא שואל את הזאב "הלוא הבטחת ונשבעת שלא יאונה לי כל רע"? השיב הזאב: "פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה", רעב אנוכי, זה שלשה ימים שלא בא דבר לפי. לא עזר כל בכיות האיש ותחנוניו, הזאב הקשה את ליבו ולא שמע מאומה.

לפתע רואה האיש את האריה, מלך החיות, והציע להגיש את "הדין" לפניו, הסכים הזאב. שמע האריה "את הטענות" ואמר שכדי לפסוק דין אמת לאמתו, ברצונו לשחזר את המצב הראשוני, כיצד היו פני הדברים. וכן עשו. נכנס הזאב למערה, והאבן נגולה על פי המערה, והאיש עמד מעבר השני, ועתה חיכו למוצא פי האריה. ובכן, פתח האריה ואמר: אתה הזאב תמשיך להישאר שם, ואתה בן אדם, מעתה, מי שלא יודע להכיר טובה, שלא יהיה לך עסק עמו.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

אין לעיין בעלון בשעת תפילה

לא לשמור על קדושת תגליון

"הוא אזושרושי המולך מהודו ועד כוש שבט ועשרים ומאה מדינה" (אסתר א' א)
"הוא אחשוורוש - הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו" (רש"י)

לכאורה לא מובן מה רצו חז"ל ללמד אותנו בדרשה הזו? ביאר רבי ישראל יהודה פרץ ב"משכנות ישראל" שדבר ידוע הוא שעשיו שונא ליעקב ורוצה להורגו, והוא יכול לעשות זאת באחת משתי הדרכים הבאות: האחת - להשמיד ולהרוג ולאבד, והשנייה - על ידי חיבוק, "ויחבק לו וינשק לו" (בראשית כט' ג), כלומר שיתאחדו להיות לעם אחד, ובדרך הזו לא יישאר, חלילה, זכר לעם ישראל. גם כאן, אחשוורוש נקט בתחילה בדרך של "חיבוק", כאשר קרא להם בקריאה של חיבה והזמין אותם ליהנות מסעודתו, ולאחר מכן עבר לדרך השנייה, והפך לאויב גלוי כאשר ציוה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, אבל האמת היא, מעידים חז"ל במאמרם, שכבר מהתחלה, כאשר קרא להם לסעודה, כוונתו היתה להרע להם ולגרומם לכך שעם ישראל ישכח את כור מחצבתו, עד שבסופו של דבר לא יזכר שם ישראל עוד, הוא אשר אמרו חז"ל: "הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו"

"ואת שבט הנערות הראויות לתת לה מבית המלך" (אסתר ב' ט)

"אמר רבא: שהיתה מונה בהן ימי שבת" (מגילה יג.)

"שהיתה משרתת לה אחת באחד בשבת, ואחת בשני בשבת, ואחת בשלישי בשבת, וכן כולן, וכשהגיע יום שפחה של שבת - יודעת שהיום שבת". (רש"י)

רבי יהונתן אייבשיץ ביאר ב"יערות דבש", הובאו הדברים ב"שלל רב"-פורים, את הפסוק באופן אחר, וטוען שאסתר הרי התבקשה על ידי מרדכי להסתיר את עמה ואת מולדתה, כלומר היא לא רצתה שיידעו שהיא יהודיה, מצד שני, ידוע מה שאמרו חז"ל ש"הבטלה מביאה לידי זימה", לכן, בימות החול היתה אסתר עוסקת במלאכה, ובשבת היא היתה שובתת ממלאכה. וכדי שהנערות לא ירגישו שאסתר שומרת שבת, ויבינו מכך שאסתר היא יהודיה, היא הערימה עליהן וחילקה את הנערות באופן כזה שכל אחת עבדה אצלה ביום אחר של השבוע. כך שהנערות שעבדו אצלה ביום חול, ראו שאסתר עושה מלאכה, וחשבו שהיא עושה מלאכה גם ביום שבת. ואילו הנערה המשרתת אצלה בשבת, ראתה שאסתר אינה עושה מלאכה, אבל היא חשבה שגם בימות החול היא אינה עוסקת במלאכה כיון שהיא מלכה, כך לא הרגישו הנערות שאסתר היא יהודיה.

"ויספר המן לורש אשתו ולכל אהביו את כל אשר קרהו ויאמרו לו זכמיו וורש אשתו אם מזרע היהודים מרדכי אשר הזכות לנפול לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו" (אסתר ו' יג)

"אלשיך" הקדוש מבאר את המחלוקת בין המן לחכמים וזרש אשתו. המן טען שכל מה שעובר עליו בימים האחרונים זהו מקרה בעלמא. ב"מקרה" נדדה שנת המלך, וב"מקרה" המלך נזכר שהוא חייב טובה למישהו. וכאשר הביאו לפניו את ספר הזיכרון ושמע שהוא לא שילם שכר למרדכי על אשר הגיד על בגתנא ותרש, רצה המלך לעשות לו את היקר הזה. ולכאורה הדבר הזה היה צריך להיעשות על ידי מישהו אחר, אלא ש"במקרה" השכמתי והקדמתי לבוא, לכן הדבר הזה נעשה על ידי. וקשר לתליית מרדכי, לא הספקתי עדיין לדבר על כך עם המלך. אבל חכמיו וזרש אשתו חלקו עליו ויעצו לו שלטובתו כדאי לו שלא להתגרות עוד במרדכי כי הדבר לא יצלח, ומה שלדעתך היה במקרה, דע לך שלא מקרה הוא זה, וכדאי שתעשה עמו שלום "ונפול תפול לפניו" כדי לפייסו שימחול לך, ואם יתרצה עמך, תוכל לעמוד, ואם לא ימחול לך, עוד נפול תפול, כי נפילה זו היא רק התחלת הנפילה.

"ויאמר זורבבדה אוזר בן הסריסים" (אסתר ו' ט)

"אף חרבונה רשע באותה עצה היה לתלות את מרדכי, כיון שראה שלא נתקיימה עצתו מיד ברח" (מגילה טז.)
מקשה המגיד מדובנא על דברי חז"ל אלו ושואל מה הביא את חז"ל לקביעה הזו שחרבונה היה שותף בעצה לתלות את מרדכי? הרי חרבונה הוא זה שהלשין למלך על העץ שהכין המן, אז איך אפשר לומר שהוא גם היה באותה העצה? ומתקן על פי משל לעני סומא שהיה מחזור על הפתחים, והיה מלווה בנער קטן, שהסומא היה נשען עליו. והנה פעם אחת, אחרי שהעני קיבץ כשלושים שקלים, בא אליו אחד מן הנערים, ובערמתו הצליח לגנוב את הכסף מכיסו של העני. כאשר העני הרגיש בדבר הוא החל לצעוק בקול גדול הולך ולבכות ללא הפוגה, כשמוע הנער הגנב את בכיו של העני, הוא לא יכול היה להתאפק, ואמר לא "מצאתי את השלושים שקלים אשר אבדו ממך", ותוך כדי הדיבור הוא הושיט לעני את הכסף. אלא שפתאום תפס העני את הנער והחל להכותו, לזעקת הנער מדוע המכות ולמה הוא נוהג בכפיות טובה כלפי מחזיר האבידה? השיב העני שהדברים לא נכונים ומדובר בשקר. אתה גנבת את הכסף, והראיה היא שאתה יודע את סכום הכסף המדויק שנגנב. גם כאן אמרו חז"ל "שחרבונה היה באותה עצה", שאם לא כן כיצד הוא ידע בדיוק את הגובה של העץ?

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם:

פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט, מוטי נאור בן ציביה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושיירה, בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת:

שיעור "דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-21:00, לימוד טעמי המקרא יום ב' 19:00-20:00, לימוד פיוטים יום ה' 19:00-20:00

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

לביור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492